

Раїса Іванченко

ДЕПАРТАМЕНТ КУЛЬТУРИ
ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
(КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ)
Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих міста Києва
Відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування

Раїса Іванченко – берегиня історичного роману

Бібліографічний список літератури

Київ – 2024

Раїса Іванченко – берегиня історичного роману: бібліогр. спис. / упоряд. Т. Мамалига ; ред. О. І. Романюк ; Департамент культури виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) ; Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва, відділ електронних ресурсів та довідково-бібліографічного обслуговування. – Київ, 2024. – 12 с.

Бібліографічний список підготовлено до 90-річчя від дня народження Раїси Петрівни Іванченко. При складанні списку використано літературу з електронних каталогів Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, Публічної бібліотеки імені Лесі Українки, Google Академія.

До списку включено книги, статті зі збірників та періодичних видань, матеріалів конгресів і конференцій. Література розміщена за розділами, в межах розділів – в алфавітному порядку.

Список адресований учням, студентам, викладачам та всім, кого цікавить українська література та культура.

Всі фото взяті з відкритих джерел мережі Інтернет.

Упорядник: Мамалига Т.

Редактор : О. І. Романюк

Телефон для довідок 486-01-46, +38 (068) 139-31-41

e-mail 4bibliograf4@gmail.com

© Публічна бібліотека імені Лесі Українки для дорослих м. Києва

До читача

*«З часів Римської імперії відомо:
чия мова, того й держава»*

Р. Іванченко

Раїса Петрівна Іванченко – відомий історик, письменниця, громадська діячка. Народилася 30 листопада 1934 року в м. Гуляйполе Запорізької області в сім'ї службовця. У 1957 році закінчила історичний факультет Київського університету. Декілька років працювала в редакції газети “Молодь України” на Українському радіо. У 1967 році захистила дисертацію, здобула вченого ступеня кандидата історичних наук, згодом – ступінь доктора історичних наук. У цьому ж році почала викладати в Київському університеті на кафедрі історії України, постійно обіймала посаду доцента. Як історик-викладач Раїса Іванченко виховала не одне покоління студентів, з-поміж яких сьогодні вже є фахівці високого наукового рівня, і ствердила себе у дослідницьких історичних монографіях. Адже впродовж кількох десятиліть з кафедри Київського університету вона пропагувала серед студентської молоді ідеї національного усвідомлення. Р.Іванченко знали як активного лектора-пропагандиста, керівника Київської крайової організації товариства “Просвіта”.

Друкуватися Раїса Петрівна почала у 1957 році, написавши перші оповідання і рецензії. Але справжній літературний хист у неї прокинувся водночас із дослідницьким азартом. За порадою відомого історика М. Марченка Р. Іванченко, з притаманним їй розмахом та сміливістю, взялася воскресити добре ім'я Михайла Драгоманова, неординарної в українській історії та культурі постаті. Так, у 1971 році з'явилася наукова монографія “Михайло Драгоманов у суспільно-політичному русі Росії та України в другій половині ХІХ ст.”.

Перший історичний роман “Клятва” теж присвячений життю та творчості М. Драгоманова. Спочатку його було надруковано в журналі “Вітчизна” як повість “Передчуття весни”, а потім у 1971 році він вийшов окремим виданням. Створення образу Драгоманова в романі є лише своєрідним підсумком тривалої пошукової праці Р. Іванченко. Але підсумок вже не тільки науковий, а й художній. Згодом письменниця спробувала відійти від історичної теми. У 1976 і 1980 роках Р. Іванченко видає дві збірки повістей та оповідань “Любити не просто” і “Не розминись із собою”, які цілком були присвячені проблемам сучасності, а точніше – морально-етичним питанням життя людей.

Полишивши на якийсь час історичну тему, Р. Іванченко у 80-ті роки поринула в неї знов і створила значні у сучасному літературному процесі романи про добу Київської Русі – “Гнів Перуна” (1982), “Золоті стремена” (1984) та “Зрада, або Як стати володарем” (1988). У цих творах авторка на основі історичних фактів змальовує наше далеке минуле, майстерно відтворюючи образи людей того часу, їхню психологію й суворе буття, повертаючи нам забуту спадщину, нагадуючи про те, звідки ми, де наше коріння. З їхніх сторінок постають образи видатних державців Діра і Аскольда, Рюрика, Олега, Ярослава Мудрого, Володимира Мономаха, Данила Галицького, відомих мислителів Нестора Літописця, Іларіона, Кирила і Мефодія та ін.

Темі державності, державотворення письменниця лишилася вірною і сьогодні. Заслужену популярність Р. Іванченко принесла авторська програма з історії української державності на Українському радіо. У 2003 році в журналі “Вітчизна” було опубліковано статтю “Християнство та українська державність”, в якій авторка на історичному матеріалі показує значущість духовного фактора у зміцненні державної влади, простежує вплив християнської релігії, церкви на процес державотворення. У 2004 р. журнал “Київ” вмістив ще одну статтю Р. Іванченко, яка присвячена українській козацькій державності.

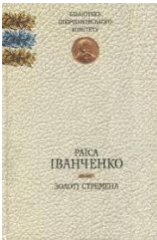
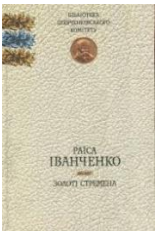
У 2022 році Раїса Петрівна стала лавреаткою Всеукраїнської літературно-мистецької премії «Київська книга року» у номінації «Історична література».

Її твори приваблюють не тільки багатим історичним фактажем, розкриттям соціально-політичних аспектів епохи, а й морально-психологічною мотивацією дій і вчинків персонажів, роздумами про роль влади і владності, свідомості суспільства, про трагедію і велич людини, яка стоїть перед вибором між добром і злом, егоїзмом і самозреченістю, обов’язком і бажанням. Своїми творами письменниця утверджує людяність, гуманізм, допомагає усвідомити день сьогоднішній як шлях з минулого в майбутнє.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

1. Раїса Іванченко : біобібліографічний довідник / [уклад. Т. Крицька] ; Київський міжнародний університет ; Національна парламентська бібліотека України ; Книжкова палата України. - Київ : Видавництво Арагта, 2003. – 264 с. : портр.
2. Раїса Іванченко. На розкриллях історії і любові : біобібліографічний збірник / [упоряд. І. П. Ющук] ; Нац. парламентська біб-ка України ; Нац. спілка письменників України ; Київський міжнар. ун-т. – Київ : КиМУ, 2010. – 503 с. : іл., портр.
3. Савченко, С. С. Березина сучасного історичного роману : до 75-річчя від дня народження Р. П. Іванченко (1934) / С. С. Савченко // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2009. – № 4. – С. 69-74 : портр.
4. Тарасюк Г. Шана княгині української літератури / Г. Тарасюк // Літературна Україна. - 2004. – 13 січ. – № 1. – С. 2.
5. Ющук І. Нащадкам залишити правду / І. Ющук // Літературна Україна. – 2004. – 16 груд. (№ 49). – С. 7.

Художня література

6. Високе небо любові : повісті, оповідання, новели / Раїса Іванченко. – Київ : Український Центр духовної культури, 2005. - 443 с.
7. Золоті стремена : [романи] / Раїса Іванченко. – Київ : Дніпро, 2009. – 840 с. : портр.
8. Золоті стремена - 2 : [романи] / Раїса Іванченко. – Київ : Дніпро, 2012. – 880 с. : портр.

9.

Клятва : роман-хроніка / Раїса Іванченко ; післямова В. Г. Сарбея. – Київ : Дніпро, 1985. – 372 с.

10.

Колесо часу : поезії / Раїса Іванченко. – Київ : Історія в книзі, 2014. – 383 с. : іл., портр.

11.

Колесо часу : поезії / Раїса Іванченко. – Київ : Український Центр духовної культури, 2002. - 111 с.

12.

Орли клекотали про волю : історичні оповідання / Раїса Іванченко. – Київ : Український Центр духовної культури, 2004. – 318 с. : іл., портр.

13.

Отрута для княгині : роман / Раїса Іванченко. – Київ : Спалах, 1995. – 464 с.

14.

Розлилися круті бережечки... : повість / Раїса Іванченко // Вітчизна. – 2004. – № 11-12. – С.21-38.

Історія без міфів

15.

...Возсіяло і в нас світло розуму : [зб. наук. розвідок] / Раїса Іванченко. – Київ : Артикул.нет, 2015. – 199 с. : іл.

16.

Всеволод Голубович : останні барикади УНР / Раїса Іванченко // Нове державницьке воскресіння України. – Київ : КиМУ, 2008. – С. 152-171.

17.

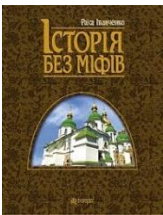
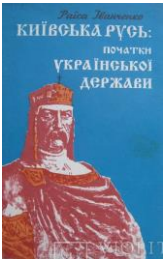

Державницька ідея давньої Русі-України : монографія / Раїса Іванченко. – Київ : Смолоскип, 2007. – 376 с. : іл.

18.

Державницька ідея українців і сучасність / Раїса Іванченко // Проблеми державницького будівництва в Україні : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. – Київ : КиМУ, 2005. – Вип. 9. – С. 44-53.

19.

Історія без міфів : бесіди з історії української державності / Раїса Іванченко. – Київ : Центр учбової літератури, 2020. – 336 с. : портр.

20. Історія без міфів : бесіди з історії української державності : навчальний посібник для ВНЗ / Раїса Іванченко. – 3-тє вид., перероб. і доп. – Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, [2014]. – 624 с.
21. Київська Русь : початки української держави : посіб. з історії / Раїса Іванченко. - Київ : Просвіта, 1995. – 94 с. : іл.
22. Княгиня Ольга: легенди і реалії : державотворці / Раїса Іванченко // Історичний календар-2002. – 2002. – С. 60-70.
23. Княгиня Ольга : на перехресті історичних доль / Раїса Іванченко. – Київ : Логос, 2002. – 44 с. : іл.
24. Майбутнього немає без минулого / Раїса Іванченко. – Київ : Історія в книзі, 2016. – 148 с. : портр.
25. Ми всі мусимо пом'ятати про це : сторінки історії / Раїса Іванченко // Урядовий кур'єр. – 2002. – 12 жовт. (№ 189). – С. 8-9.
26. Нове державницьке воскресіння України (1917-1918) ; Україна - східний щит Європи : уроки історії і сучасність / Раїса Іванченко. – [Київ] : Прометей, 2021. – 208 с. : портр.
27. Переяслав: велич і драма української державності / Раїса Іванченко // Київ. – 2004. – №1-2. – С.133-140.
28. Перші історичні кроки української державності / Раїса Іванченко. – Київ : [Б.в.], 2012. – 28 с.
29. Раби Києва не мовчали : наукові розвідки / Раїса Іванченко. – Київ : Дніпро, 2009. – 517 с. : іл., портр.
30. Східний щит Європи / Раїса Іванченко // Літературна Україна. – 2006. – 2 лютого (№ 4). – С. 8.

31. Україна. Перші історичні державницькі кроки / Раїса Іванченко. – [Київ] : Артикул.нет, 2015. – 32 с. : портр.
32. Українська державницька ідея в суспільно-політичній думці IX -XIII ст. : [монографія] / Раїса Іванченко ; Київський міжнародний університет. – Київ : КиМУ, 2005. – 236 с.
33. Християнство та українська державність / Раїса Іванченко // Вітчизна. – 2003. – № 11-12. – С. 137-145.
34. Я повертаю Україні те, що в неї вкрадено : статті, нариси, роздуми / Раїса Іванченко. – Київ : Український письменник, 2005. – 422 с. : фотоіл., портр.

Критика та аналіз

35. Забудько, К. Два «серця» історичного роману Раїси Іванченко «Золоті стремена» / К. Забудько // Вітчизна. – 2005. – № 3-4. – С. 141-146.
36. Мізінкіна, О. Народнопоетичні жанри в історичній романістиці Раїси Іванченко / Олена Мізінкіна // Проблеми сучасного літературознавства = The problems of contemporary literary studies. – Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – 2002. – С. 203-209.
37. Мізінкіна, О. Обставинна функція пейзажу в історичних романах Раїси Іванченко / Олена Мізінкіна // Проблеми сучасного літературознавства = The problems of contemporary literary studies. – Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – 1999. – С. 175-179.
38. Мізінкіна, О. Перитекст історичного роману «Золоті стремена» Раїси Іванченко / Олена Мізінкіна // Проблеми сучасного літературознавства = The problems of contemporary literary studies. – Одеський нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. – 2018. – Вип. 27. – С. 214-225.
39. Ніколаєнко, В. М. Легенда як міра етичної підготовки реципієнта в романах Раїси Іванченко про Давню Русь / В. М. Ніколаєнко // Вісник Запорізького нац. ун-ту. Філологічні науки. – 2001. – № 2. – С. 73-76.

40. Ніколаєнко, В. М. Символ як засіб романтичного способу відображення в конкретно-реалістичному письмі Раїси Іванченко / В. М. Ніколаєнко // Вісник Запорізького держ. ун-ту. Філолог. науки. – 1999. – № 2. – С. 1-5.

Зміст

До читача	5
Життєвий шлях	7
Художня література	7
Історія без міфів	8
Критика та аналіз	10